

Interessenter i EJP SOIL: Der er behov for viden og brugbare redskaber

Interessenterne i EJP SOIL påpeger, at der er behov for både vidensdeling og brugbare redskaber til jordforvaltning, men også en generel erkendelse af de udfordringer, man står overfor. Det kræver fortsat dialog og samarbejde mellem landmænd, forskere, rådgivere, organisationer og myndigheder.

2020.05.07 | [LINE CARLENIUS BERGGREEN](#)

Kursen sættes for fremtidens jordbrug - landmand Zigmantas Aleksandravicius er her sammen med Virginijus Feiza, ph.d. og afdelingsleder i Afdeling for Jord- og Afgrødeforvaltning, Institut for Jordbrug, LAMMC – undersøgelse på bedriftsniveau i Litauen 2012. Foto: Dr. Dalia Feiziene (LAMMC)

Prognoserne for klimaforandringer forudser alvorlige miljøændringer i Europa. Ændringerne betyder en øget sandsynlighed for, at vi vil opleve erosion, jordforringelse og jordskred, og samtidig en øget udvaskning af næringsstoffer i Nordeuropa, mens Middelhavslandene vil opleve tørkeperioder, hedeølger og øget vinderosion. Klimaforandringerne kræver, at europæiske jordbrugere tilpasser sig disse ændringer og bliver mere modstandsdygtige overfor ekstreme klimaforhold. Man kan så passende spørge om, hvorfor velkendte og anerkendte virkemidler ikke allerede er implementeret. Her spiller interessenterne en vigtig rolle, når det handler om indsigt i den eksisterende tilgængelige viden samt brugen af denne viden på tværs af Europa.

Økonomiske barrierer og manglende politisk anerkendelse

I Litauen oplever man flere tørre og blæsende dage, og grundvandsniveauet er lavere end tidligere. Zigmantas Aleksandravicius, en lokal litauisk landmand, vurderer, at de landbrugsjorde, der næres af regn, ikke vil være i stand til at sikre tilstrækkelige vækstbetingelser for afgrøderne under selv moderate klimaforhold.

“Flere og flere landmænd her i Litauen er efterhånden blevet klar over, at de skal passe på deres jord for at forbedre dens kvalitet”, siger Zigmantas Aleksandravicius. “Landmændene kan blive nødt til at opgive deres erhverv, hvis de ikke er meget opmærksomme på situationens alvor”.

Ifølge Zigmantas Aleksandravicius er der dog mange store bedrifter, der forpagter jorden ud til landbrugsproduktion. Dette er dog problematisk, hvis man ønsker at forbedre jordkvaliteten. Mange landmænd tør nemlig ikke løbe risikoen for at miste den økonomiske investering, da jordbesidderen til enhver tid kan opsige forpagtningsaftalen.

En lignende situation ses i Tyrkiet, hvor 75 % af jorden er udsat for erosion fra vand og vind. Professor Dr. Ortas fra Cukurova Universitet forklarer, at landmændene er klar over vigtigheden af tilførsel af organisk materiale for at øge jordens frugtbarhed, men deres indkomst er lav, og de har således ikke råd til/mulighed for at forbedre jorden.

Ovennævnte eksempel viser, at tiltag, der skal forhindre problemerne, i høj grad afhænger af samfundsmæssig, videnskabelig, politisk, økonomisk og uddannelsesmæssig formåen.

Professor Dr. Ortas gør opmærksom på, at hverken den brede offentlighed eller regeringen forstår den øgede bekymring for jordens produktivitet og fertilitet. Man anerkender ikke, at jorden udgør en begrænset kilde til fødevarerforsyning både nu og i fremtiden. Hvis man skal lykkes med at implementere klima-smarte og bæredygtige forvaltningsløsninger, er det en forudsætning at øge offentlighedens opmærksomhed herpå samt forbedre forståelsen for forvaltning af landbrugsjord.

Udvikling, deling og harmonisering af brugbar viden er vejen frem

National og lokal viden samt anvendt jordbrugspraksis er helt afgørende, når man skal håndtere disse udfordringer. Det europæiske miljøhandlingsprogram, FAO, EU's landbrugspolitik, Global Soil Partnership og andre internationale initiativer kræver øget viden om bæredygtig jordforvaltning og beskyttelse af jordens funktioner.

“En landmand har gjort det godt, hvis han giver sin bedrift og jord videre til næste generation i bedre stand, end den var i, da han modtog den fra sin forgænger”. Gammel dansk talemåde.

“Vi har brug for viden om kulstoflagring set fra et bredt perspektiv. Hvordan kan vi overbevise vores landmænd om, at de skal ændre deres jordforvaltningspraksis, hvis vi ikke ved, hvordan vi skal vende denne negative tendens til det bedre?”, siger Troels Toft fra landbrugsorganisationen SEGES.

Som rådgiver er Troels Toft ivrig efter at få dybere indsigt i, hvordan udviklingen inden for kulstoflagring har været i Europa gennem de seneste 30 år. Med jorde og afgrøder, som er mindre robuste, og mere ekstreme klimaforhold har vi virkelig brug for at lære af erfaringen. Vi kan måske forudse de kommende forhold ved at kigge lidt på vore europæiske naboer.

Stærk forbindelse mellem forskning og landmænd – mindre snak, flere handlemuligheder

Troels Toft understreger vigtigheden af at finde redskaber, som landmændene kan anvende i deres daglige planlægning og jordforvaltning. “Vi har brug for løbende dialog og samarbejde mellem jordbrugsforskere, landbrugsorganisationer og rådgivere, hvis vore anstrengelser skal lykkes”. Landmændene skal have den nyeste viden og de nyeste redskaber, så de kan handle og bruge de rigtige løsninger.

“Vi har brug for en ny og ukompliceret fremgangsmåde samt løbende opdateringer om forskningsresultater, så vi ved, at vi gør det rette. Vi vil gerne fremme den stærke forbindelse mellem forskning og landmand”, siger Troels Toft. “Landmændene ønsker at gøre det rigtige. Vi vil have mindre snak og flere specifikke handlemuligheder”.

Hold fokus på implementering af forvaltningen af landbrugsjord

“Politikerne skal også fokusere på implementeringen af jordforvaltning”, siger Troels Toft. “Vi skal finde metoder til at gøre jorden og afgrøderne mere robuste, samt gøre landmændene opmærksomme på, hvad dette kræver. Der skal derfor være et stærkt og kontinuerligt fokus på implementering”. Løsningerne skal være let tilgængelige og anvendelige på alle bedrifter, også i Europas fjerneste kroge.

Vi har et fælles ansvar for at skabe succes

Landmændene er medansvarlige i at gøre en sådan implementering til en succes. Ifølge Troels Toft er det op til landmændene at efterspørge de nødvendige midler fra leverandørerne, dvs. agro-industrien. Den enkelte landmand sætter selv betingelserne for sit jordforvaltningssystem, og beregner den profitable langsigtede investering heraf. Landmanden bliver sin egen kontrollør; og hvis han ikke ønsker at ændre praksis, vil intet ændre sig.

Herved understreges den indbyrdes forbundethed og det delte ansvar mellem vigtige stakeholder-grupper i EJP SOIL programmet.

Troels Toft bekræfter sit standpunkt om at, ”alle må acceptere, at der ikke findes en hurtig løsning. Alle er med i det lange, seje træk, som kræver fast beslutsomhed og tålmodighed, også i de kommende generationer”.

Troels Toft fortæller om den gamle, danske talemåde: “En landmand har gjort det godt, hvis han giver sin bedrift og jord videre til næste generation i bedre stand, end den var i, da han modtog den fra sin forgænger”, og han tilføjer, at ”det gælder stadig for landmænd i hele verden. Lad os holde fast i det og opbygge noget bedre til de kommende generationer”.